

1 TIMOTEO

Timoteore pua pũuro cũ ca owa cojorique, to biri Titore cũ ca owa cojorica pũuro, “Jesucristore ca tũo nũnũjeerãre ca jũo niirãre queti owa cojorica pũurori,” cũja ca ïiri pũurori nii. Timoteo, Jesucristore ca tũo nũnũjeegũ wãmũ, judío bojoco macũ, griegore ca pacũ cõtigu, Listrapũ Pablo cũ ca bũaricũ (Hch 6.1-3), bũaro cũ ca maigũ, bũaro cũre ca tii nemogũ, ca nii earicũ niipuri. Ati pũuro, ñucã jiro Timoteorena cũ ca owarica pũuro, Cristore ca tũo nũnũjeerãre ca jũo niigũ wãmũre cũ ca owa cojorica pũurori nii.

Cũ ca owa jũori tabere peeto cũ ca añu doti cojorije jirore (1.1-2), Jesucristore ca tũo nũnũjeerã watoapũre judíos cũja ca tũgoeñari wãme, to biri Æmũreco Pacũre ca tũo nũnũjeetirã cũja ca tũgoeñari wãme mena ïi ayiari, díamacũ ca niitirijerena cũjare cũja ca buerijere cũja tũo majijato ïigũ, cũjare cũ ca wede majiorijere (1.3-11), to biri Æmũreco Pacũ cũre cũ ca ïa mairiquere “Añu majuropeecã,” Pablo cũ ca ïiriquere wede nũnũa waa (1.12-20).

Tee jirore bojoca añuri wãme cũja ca bii niipere, niipetirãpũre juu bue bojariquere, umũa, nomia, cũja ca biirique cõtĩ niipere, to biri añuro petira bojocare ca jũo niirã añuro cũja ca biirique cõtĩ niipa wãme wede majiomi (2.1—3.16). Tee jirore cũja ca ïi ditorijere tũo maji bojoca catiri niiriquere, cũja ca tii niipere, wede majio nũnũa waami (4.1—6.19). Jesuristore ca tũo nũnũjeegũ wãmũ añuro cũre ca pade nũnũjeegũ niiri, cũ ca tii niipa wãmere Timoteore Pablo cũ ca wede majio cojoriquere wede (4.6).

Añu doti cojorique mena owa yapano eami (6.20-21).

Timoteore Pablo cũ ca queti owa cojo jũorica pũuro

Añu dotirique

1 ¹Yũ Pablo, Cristo Jesús yee queti wederi majũ, Æmũreco Pacũ manire Ca Ametũenegũ, to biri mani

Wiogũ Cristo Jesús mani ca yue niirucugũ, cũja ca dotiro mena, ²Timoteo, Cristo Jesús yee quetire yũ ca wede majio majoricũ, yũ macũ majuropeere biro ca niigũre, ⁴ mũre yũ añu

^a 1.2 Hch 16.1; 2Ti 1.2.

doti cojo. Ɛmureco Pacu mani Pacu, ñucã mani Wioɣu Cristo Jesús, cãja yee añurijere, cãja ca ãa mairijere, añuro niiriquere, mure cãja tiicojojato.

Ïi dito buerique ca añutirije maquẽre wede majiorique

³Macedonia pee waagɯ, “Éfesora tuaya,” mure yu ïiwɯ. Too macãrã jĩcãrã, díamacũ ca niitirijerena ca ïi dito bueri majare, “To cõrora ïi yerijãañã,” cãjare ïi, ⁴ca biiquĩriquerẽ cãja ca queti wederucurijere, ca petitirije cãja ñicũa yee maquẽpũrena cãja ca ïicõa niirijepũ cãare tũo nũnjee nũnũa waaticãña, teepũ wadore mani ca ameri queti wede nijata, díamacũ tũo nũcũ bũoriquẽ juori wadora Ɛmureco Pacu yeere mani ca tii nũnjee nũnũa waaro tiitirora, mani majuropeera teerena ïi uwa jeocãri ameri tuti niirique niiro bii tea, mɯ ca ïi niipere biro ïigɯ. ⁵Añuro yeri cuti, añuro tũo nũcũ bũoriquere bii ditoricaro maniro díamacũ tũo nũcũ bũo biicãri, mani ca ameri mai niipere ïima ïigɯ, atere yu doti. ⁶Mee, jĩcãrã ano yu ca ïirijere tiitirãra, apeye peere tii nũnjee waa, ca ïiña manirijerena ameri ïi tuti, bii maa wijiãcã yai waama. ⁷To biro ca biirã nii pacarã, Ɛmureco Pacu cũ ca doti cũuriquerẽ ca juo buerã niirugama biirãpũa. Añuro petira, cãja ca wederijerena, “Tee maquẽre mani ïi,” ïi

majiticã, díamacũ tũgoeña ñee dopocãri cãja ca buerijerena tũo jeñoticã, biicãma.

⁸Doti cũuriquea, tee ca ïirugari wãmera bue majiojata, añurijera ca niirijere mani maji. ⁹Doti cũuriquea jĩcã wãme ɯno peera, añurije ca tiirãre ïirã mée tiicojorique ca niirijere ca majipe nii. Doti cũuriquea, ca tũo nũnjee tiirãre, ca ametuene nũcãrãre, ca bojoca ñañarãre, ñañarije wado ca tiirãre, Ɛmureco Pacure ca nũcũ bũotirãre, nũcũ bũoriquere ca nũcũ bũotirãre, cãja pacure, cãja pacore ca jiarãre, bojocare ca jiarã niipetirãre, ¹⁰ñucã niipetirã menapũra ca ñee epe pairãre, ɯmũa wadora, ñucã nomia wadora cãja majuropeera ca ameri tiirãre, bojocare aperãpũre ca noni wapa taarãre, ca ïi dito pairãre, watoara “Yee mée jãa ïi” ca ïi dito pairãre, o biro pee ïijata, añurije bue majiorique ca ïitirije peere ca tiirãre ïigɯ, cũ ca cũuriquea. ¹¹Ɛmureco Pacu añuro ca biigɯ, yũre cũ ca wede doti cojorique añurije queti ca añu majuropeerijea, ate maquẽrena bue majio.

Pablora Ɛmureco Pacu cũ ca ãa mairique

¹²“Añu majuropeecã” yu ïi, yu ca tũgoeña tutuaro ca tiigɯ mani Wioɣu Cristo Jesús, “Ïiricarore biro ca tiigũra niimi” yũre ïiri, cũ yee maquẽre ca tiipũ yũre ca cũuricũre. ¹³Ména jugueropũra,

ñañari wāmeri cūre īi tuti,
ñañaro tiiruga nūnūjee, acaro
bui tuti, ca tiigu yu ca nii
pacaro, ʘmureco Pacu pea yure
īa maiupi, yu ca tiirijere “To
biro tiigu yu tiicu” īi majiti, tuo
nūnūjeeti biima īigu yu ca tiirije
ca niiro macā. ¹⁴Mani Wiogu
pea, añuro cū ca tii bojariquere
pairo yure tiicojo, Cristo jwori
díamacū tuo nūcū buo, mai,
mani ca tiirijere yure tiicojowi.

¹⁵Atea díamacū ca niirije nii.
To biri niipetirā díamacū ca
tuo nūnūjeepe nii: Cristo Jesús
dooupi ati yeparure, ñañarije ca
tiirāre ametuenegeu doogu. Cūja
mena macū buaropra ñañaro
peti ca tii niirucumiricure Cristo
cū ca ametuene jworicu petia,
yura yu nii. ¹⁶To biri ʘmureco
Pacu yure īa maiwi, yu, niipetirā
ametuenero ñañarije ca tiigu
petire, Cristo Jesús cū ca bojoca
añurije ca peti nūcātirijere cū
īñojato īigu. O biro biima īigu
cūre ca tuo nūnūjeerā caticōa
niiriquere ca buaparāre, “Pablora
cū ca tiiricarore birora tiirucumi
mani cāare,” cūja ca īi īaru yu nii
eawu. ¹⁷To biri, ʘru^b to birora
ca niicōa niigu, ca bii yaitigu, ca
bautigu, jīcūra ʘmureco Pacu
ca niigure, nūcū buorique, baja
peorique, to birora to niicōa
niijato! To biro to biijato.

¹⁸⁻¹⁹Macū Timoteo, atere
mure yu tii doti, díamacū tuo
nūcū buorique, añuri wāme
tūgoeñarije mena añurije

maquēre mu ca tii bayi niipere
biro īigu, mu ca biipere cūja ca
īi jūguericarore birora. Jīcārā
cūja ca tūgoeña niirijere tuo
nūnūjeetima īirā, díamacū
cūja ca tuo nūcū buomirijere
añuro waa boja ecoticāupa.
²⁰Himeneore,^c Alejandre, ate
to biro biiwu, “ʘmureco Pacure
ñañarije ca īi tutiticāpe nii,” cūja
īi bojoca catijato īigu, Satanás're
yu ca tiicojoricarāre.^d

Juu buerique maquēre wede majiorique

2 ¹Atere yu tii doti juo, to
birora ʘmureco Pacure
jāi juu buecōa nii, mūja yee
maquēre jāi juu bue,^e aperāre
tii nemorique jāi boja, niipetirā
bojoca yee jwori ʘmureco Pacure
“Añu majuropeecā,” īi tiya.
²Wiorāre, ca doti niirā niipetirāre,
ca juu bue bojape nii, ca bii
pato wācōrije maniro añuro nii,
ʘmureco Pacu cū ca boorore biro
bii nii, añuro nūcū buorique mena
nii, mani ca bii ūjea nii niipere
biro īirā. ³Atea, añurije, ʘmureco
Pacu manire Ca Ametuenegeure cū
ca ūjea niiro ca tiirije nii. ⁴Cūa,
niipetirā ametua, díamacū ca
niirijere maji, cūja ca biiro boomi.
⁵Jīcūra ʘmureco Pacu nii, nūcā
bojocu, ʘmureco Pacu mena
añuro mani ca nii eapere biro īigu
ca tii bojaricu cāa jīcūra niimi,
Jesucristo, ⁶niipetirāpūre cū
majuropeera ca bii yai ametuene
bojaricu wado. Atera, “To biro

^b 1.17 Rey. ^c 1.20a 2Ti 2.17. ^d 1.20b 1Co 5.5. ^e 2.1 Ef 6.18.

biirucu” cū ca ĩirica cuu ca earo wede majioui *Ἐμᾱρεκο* *Παϑυ*.
 7 Atere cū wedejato ĩigu, cū yee quetire wede yujuri maju yure tiwi. Yee méé yu ĩi; ĩi ditogu méé yu ĩi. *Ἐμᾱρεκο* *Παϑυ*, judíos ca niitirāre ca bue majiopi yure tiwi, díamacū tuo nucū buorique díamacū ca niirijere cū wede majiojato ĩigu.

8 To biri *Ἐμᾱρε*, niipetiri taberipi añuro yeri tūgoñarique mena, ajiarique manirā, ameri tutiricaró maniro, cūja amorire *Ἐμᾱρεκο* pee juu mñeneri, cūja ca juu buero yu boo. 9 Nomia cāa, cūja yaarorire ĩnoruga tūgoñaricaró maniro añuri wāmera juti jāña, ñucā do biro ca tiya manirāre biropu ni tūgoñatirāra añuri wame juti jāña, cūja ca tiiro yu boo, wña peorā cāa, noo ca booro tii yeericaró maniro wña peo, juti ca wapa pacarije jāñacāri, oro mena,^f to biri perlas^g cūja ca ĩirije mena, cūja ca wāma yee nucū yujurije docare yu booti.^h

10 *Ἐμᾱρεκο* *Παϑυρε* ca nucū buorā romiri cūja ca tiipe ca niimore birora, añurije tii niirique mena pee cūja wāmajato. 11 Nomioa, wedetigora nucū buorique mena cūja ca wederijere ca tūopo niimo. 12 Nomio cō ca bue majiopo, *Ἐμᾱρε* cō ca ĩi ametña nucāro yu booti. Wedetigora cō ca niiro yu boo. 13 To birira *Ἐμᾱρεκο* *Παϑυ* Adán're tii

jūoui. Jiro Evare tiupi. 14 Adán méé Satanás're ĩi dito ecoupi. Nomio pee ĩi dito ecoupo. ĩi dito ecori, ñañarijere tiupo. 15 Biigopña nomioa, puna cutima ĩigo, ametñarucumo, ca bojoca añugo cō ca niirije cutirije mena to birora díamacū ca tuo nucū buogo, ca maigo, ñañarije manigo, cō ca niicōa nijata.

Ca jūo niirā yee maquē

3 1 Atea díamacū ca niirije nii: Jīcū ca jūo niigu cū ca niirugajata, añurije maquēre tiirugu biimi. 2 To biri ca jūo niigña, ñañarije ca tiitigu, jīcō manñra, ca nucū buja añugu, añuro niirique cuti ca bii niigu, cūja ca nucū buogu, bojoca ca earāre cū yaa wii ca cāni dotigu, ca bue majio majigu ñno, 3 ca cūmutigu, ñañaro ca ĩitigu, ca bojoca añugu, añuro ca niigu, wapa tiirica tiirire ca ugari peatigu, ca niipu niimi. 4 Cū yaa wii macārāre añuro ca jūo nii majigu, cū puna cāare añuro ca tuo nññjeerā, añuro ca niirique cutirā cūja ca niiro ca tiigu, ca niipu niimi. 5 Cū yaa wii macārārena ca ĩa nññjee majitigu nii pacagu, ¿do biro pee tiicāri, *Ἐμᾱρεκο* *Παϑυ* yaarā peera cū ĩa nññjee majibogajati? 6 Ca jūo niigña, Jesucristore ca tuo nññjee jūo waagura ca niitipu niimi. “O biro ca biigu yu nii” ĩicāri,

^f 2.9a Oro. ^g 2.9b Ĕtā ca botirije; Mt 7.6; 13.45-46; Ap 17.4; 18.12, 16; 21.21.

^h 2.9c Pr 31.

Satanás ñañaro cū ca tii ecoricarore birora ñañaro cū ca tii ecotipere biro ñgu. ⁷Ñucā Jesucristore ca tuo nũñjeetirā cāa cūja ca nũcū bũogũ ca niipũ niimi, nũcū bũo ecoti biicāri, Satanás cū ca tii buiyeerije unore cū ca tiitipere biro ñgu.

Ca juo niigũre ca tii nemorā yee maquē

⁸Ca juo niigũre ca tii nemorāⁱ cāa, nũcū bũoricarā, cūja ca ñirore biro ca tiirā, ca cūmutirā, ñañari wāme tii wapa taariquere ca bootirā, ⁹díamacū tuo nũcū bũoriquere ca majiña manirije ca niiriquere mani ca tuo nũñjeerijere añuro tũgoeñarique mena ca tii nũñjeerā, ca niiparā niima. ¹⁰Biirāpũa cūja ca pade juoparo juũguero, ña ñaaricarā niirucuma. Jiro, “Ñañarije ca tiirā niima” cūjare cūja ca ñi wede paitijata, pade nemori majara niirucuma yua.

¹¹Ñucā cūja nũmoa cāa, nũcū bũoricarā, ca nũcū bũjarā, ca queti paitirā, niipetirorpũa cūja ca ñirore biro ca tiirā, cūja niijato.

¹²Ca juo niigũre ca tii nemori majũa, jĩcō manũra, cū punaare, cū yaa wii macārāre, añuro ca juo nii majigu cū niijato. ¹³Ca juo niirāre ca tii nemorā, añuro ca paderā, nũcū bũoricarā peti nii ea biicāri, Cristo Jesús're

díamacū cūja ca tuo nũcū bũorijere uwiricaró maniro wede majirucuma.

Mani ca nũcū bũorije díamacū ca niirije ca bii bau niirique

¹⁴Yoari méera mũre yũ ca ñagu waape to ca nii pacaro, mũ ca tiipere ate mũre yũ owa cojo, ¹⁵yoaro yũ ca biijata, Ũmũreco Pacũ yaarā Ũmũreco Pacũ ca catigũre ca tuo nũñjeerā, díamacū maquēre ca ña nũñjeer niirā menare, “O biri wāme ca niirique cuti niipe nii” mũ ca ñi majipere biro ñgu. ¹⁶“ ‘Mani ca nũcū bũorije díamacū ca niirije ca bii bau niirique ca nii majuropeerijere,’ yee ñirique nii,’ ñirique méé nii:

Ũmũreco Pacũa, manire biro upũ cutigu baua eaupi. Cū Ca Yeri jãñarijerpũ añugũ tii ecoupi.

Ũmũreco Pacũ pũto macārā cũre ñaupa. Bojoca poogaari niipetirāre wedericũ nii, niipetiri taberi macārāpũ díamacū cūja ca tuo nũñjeegũ nii, ũmũreco tutipũ ami mũa waa eco, biiupi.

Timoteore cū ca wede majiorique

4 ¹Añuri Yeri pea, tuo majiricarora, “Ca tũjari yũteari^j ca nii waarucuro, jĩcārā díamacū tuo nũcū bũoriquere juna, biirucuma, ca ñi dito

ⁱ 3.8 Diáconos. ^j 4.1 1Co 10.11; 2Ts 2.3-12; 2Ti 3.1-2; He 1.2; 2P 3.3; 1Jn 2.18; Jud 18.

yujurāre, to biri wātīa yee cūja ca bue majiorije peere tʷo nʷnʷjeema īirā,” īimi. ²Ca īi dito pairā watoara ca bii ditocārā, ñañarije cūja ca tiirije cūja ca tʷgoeñarijerpʷe comeɣu mena joe tuuricarore biro ca cʷorā peere tʷo nʷnʷjeerucuma.

³Anija, nʷmo cʷtiriquere camota, baarique ʷmʷreco Pacu cū ca tiiriquere Jesucristore ca tʷo nʷnʷjeerā, díamacū maquēre ca majirā, “Añu majuropeecā” īiri, cūja baajato īiɣu cū ca tiirique baariquere, jīcā wāmeri baa dotiti, biima.

⁴Niipetirije ʷmʷreco Pacu cū ca tiirique añurije wado nii. To biri “Ate baarique añu majuropeecā,” ʷmʷreco Pacu īi nʷcū bʷoriquerpʷe, “Ñañarije nii atea,” īirique méé nii. ⁵ʷmʷreco Pacu wederique, juu buerique, añurije ca tuaro tii.

Jesucristo yʷñ añuro ca padegʷ

⁶Atere Jesucristore ca tʷo nʷnʷjeerāre mʷ ca bue majiojata, Cristo Jesús yʷñ añuro ca padegʷ, díamacū tʷo nʷcū bʷorique maquē díamacū ca niirije, to biri añurije bue majiorique mʷ ca tʷo nʷnʷjee nʷnʷa doorique mena, ca tutua añugʷ mʷ niirucu. ⁷Ati yepa maquē, ca biiquīrique ca tʷo majiña manirijerena tʷo nʷnʷjeeticāña; ʷmʷreco Pacu cū ca boorore biro tiirique peere tii nʷnʷjeeya. ⁸Uʷñ tutuarugarā tiiriquea jīcā wāme tii nemo, ʷmʷreco Pacu cū ca boorore

biro tiirique pea niipetirijerpʷe tii nemocā, ano mani ca catiri rʷmʷre, jiroʷpʷ mani ca catipere, “O biro mʷja biirucu” ca īirije ca cʷorije niiri. ⁹Atea díamacū ca niirije nii; to biri niipetirā díamacū ca tʷo nʷnʷjeepe nii. ¹⁰Teerena īirā, pade, ñañaro tamʷo jāa bii, ʷmʷreco Pacu ca catigʷ, niipetirāre Ca Ametʷenegʷ, añuro petira Jesucristore díamacū ca tʷo nʷnʷjeerāre ca ametʷenegʷre, ca yuerā niiri.

¹¹Atere tii doti, bue majio, ca tiipʷ mʷ nii. ¹²Wāmʷ mʷ ca niirije jʷorira, jīcā peera watoa macūre biro mʷre cūja īaticājato. To biro biitirāra, Jesucristore ca tʷo nʷnʷjeerā, mʷ ca wederijere, mʷ ca biirije cʷtirijere, mʷ ca mairijere, díamacū mʷ ca tʷo nʷcū bʷorijere, añuro mʷ ca bii niirijere, cūja īa cōo nʷnʷjeejato. ¹³To biri yʷ ca eaparo jʷguero, ʷmʷreco Pacu yee quetire niipetirā bojocare bue īño, cūjare wede majio, cūjare bue majio, tii niīña. ¹⁴Mʷ ca tii majipe mʷ ca cʷorije, ca jʷo niirā cūja amori mʷre ñia peo, cūja ca tiiri tabere ʷmʷreco Pacu cū ca tiicojoriquere to birora tiicōa niīña.

¹⁵Atere añuro īa nʷnʷjeeri tii niīña. Tee wadore añuro tii niīña niipetirā añuro mʷ ca bii nʷnʷa waarijere cūja ca īapere biro īiɣu. ¹⁶Mʷ ca niirique cʷtirijere, mʷ ca bue majiorijere, bojoca catiya. Tee niipetirijere to birora tiicōa niīña. To biro mʷ ca

tijjata, m̄ majuropeecā amet̄ua, ñucā m̄ ca buerijere ca tuorā pee cāa amet̄ua, biirucuma.

Aperā menare tii niirique

5 ¹Buc̄ure añuri wāmera cūre ñiña. M̄ pac̄ure ca ñiḡure biro añuro cūre wede majioña.^k Wāmarā cāare m̄ yee wederāre biro cūjare ñaña. ²Buc̄urā romirire, m̄ pacore ca tiiḡure biro añuro cūjare tiya. Wāmarā romirira m̄ yaarā romirire ca tiiḡure biro ñañari wāme t̄goeñaricar̄o maniro nuc̄ū b̄oriqūe mena cūjare ñaña.

³Ca man̄ j̄m̄ua bii yai weo ecoricarā romirire, noa ñno pee cūja ca tii nemotirāre tii nemoña. ⁴J̄ic̄ō, ca man̄ bii yai weo ecorico, puna cuti, p̄amerā cuti, cō ca biijata, cūja, cūja yaarāre ca ña mai j̄oparā niima, cūja pac̄ua, cūja ñic̄ūa, cūjare cūja ca tii mairicarore birora cūjare mairā. Atea añurije, Ūm̄ureco Pac̄u cū ca ña biijerije nii. ⁵Ca man̄ bii yai weo ecorico, j̄ic̄ōra ca tuarico, Ūm̄ureco Pac̄u wadore yue niimo. Ūm̄urecori, ñamiri, j̄ai juu bue yerij̄aatimo. ⁶Ca man̄ bii yai weo ecorico cō ca tiir̄ugari wāme ca tii niigoa, Ūm̄ureco Pac̄u cū ca ñajata peera, cati pacago ca bii yairico, niicāmo. ⁷Ate cāare cūjare tii dotiya, wede paiya manirā cūja ca niipere biro ñiḡu. ⁸J̄ic̄ū

cū yaarāre “To biro biicuma” ñiti, añuro petira cū yaa wii macārārena to biro bii ca biiḡua, Cristore ca tuo n̄n̄j̄eeḡure biro m̄éé biiḡu tiimi; Cristore díámacū ca tuo n̄n̄j̄eetiḡu amet̄uenero ñañaḡu niiḡu tiimi.

⁹Ca man̄ j̄m̄ua bii yai weo ecoricarā romirire owa tuurica p̄uor̄p̄ure sesenta cūmari amet̄uenero ca c̄orā, j̄ic̄ūra ca man̄ cutiricarā romiri wado owa tuuricarā cūja nijato.

¹⁰Cō punare añuro ca majorico, ca earāre cō yaa wii ca cāni dotirico, Jesucristore ca tuo n̄n̄j̄eerāre nuc̄ū b̄oriqūe mena cūja d̄porire ca coerico, ñañaro ca biirāre ca tii nemorico, añurije cōrora ca tii niirico, owa tuurico cō nijato.

¹¹Wāmarā romirira ca man̄ j̄m̄ua bii yai weo ecoricarā docare owa tuuticāña. Cūja ca tiir̄ugarijera Cristore cūja ca camotatiro tii, ñucā nemo man̄ cutir̄ugama ñirā, ¹²“J̄āa man̄ cuti nemotirucu,” cūja ca ñimiriquere cūja ca ñiricarore biro tiitima ñirā, ca bii bui cutirā tuabocuma. ¹³Apeyera ñucā, wiijeri cōro waa nuc̄ū yuju, ca junañe pairā jeeña, biima. Junañe wado m̄éé, ca queti pairā, niipetiro ca ñaajua nuc̄ū yujurā, ca ñi tiipe ñnoren̄a ca ñirā, niima. ¹⁴To biri wāmarā romirira ca man̄ j̄m̄ua bii yai weo ecoricarāra, man̄ j̄m̄ua cuti, puna cuti, wii macārā

^k 5.1 Lv 19.32.

romiri nii, cūja ca biiro yu boo. Īa tutiri maju cū ca wede paio cūja tiiticājato. ¹⁵Mee, jīcārā ca manu jūmua bii yai weo ecoricarā romiri, Jesucristore díamacū cūja ca tuo nucū bʰorijere camotaticāri, Satanás peere cūre nʰnʰma.

¹⁶Um̄u ʰno, nomio ʰno, Cristore ca tuo nʰnʰjeerā, cūja yee wederā ca manu jūmua bii yai weo ecoricarā romiri cūja ca cʰojata, cūjara cūjare ca tii nemoparā niima, juu bue nea poori maja peere popiye cūjare biire ĩima ĩirā. To biri juu bue nea poori maja pea cūjare ca tii nemorā ca cʰotirā ʰno wadore tii nemorucuma.

¹⁷Ca juo niirā, Cristo yaarāre añuro ca juo nii nʰnʰa waarā, pʰatiri cōrop̄ ĩi nucū bʰoricarā niirucuma, añuro petira Um̄reco Pacu yee quetire wede, bue majio, ca tii niirā. ¹⁸To birira Um̄reco Pacu wederique o biro ĩi: “Wecu, trigo quejerire ca ʰta code niigu ʰjerore, jia biatoticāña,” ĩi.^l Nūcā: “Paderi majua, cū ca paderije wapa, wapa taa majimi,” ĩi.^m ¹⁹Ca ĩaricarā pʰarā, ĩtiarā ʰno cūja ca ĩi nemotijata, jīcū bʰucure cūja ca wedejāa niirore tuo nʰnʰjeeticāña. ²⁰Ñañarijere to birora ca tiicā nʰnʰa waarāra, niipetirā cūja ca tuo cojorop̄ cūjare tutiya, aperā cāa, “Tee ʰnore ca tiitipe nii,” cūja ca

ĩi bojoca catipere biro ĩigu.

²¹“Um̄reco Pacu, Jesucristo, to biri cūja puto macārā cūja ca bejericarā cūja ca ĩa cojoro, jīcārāre ĩa dica woo, aperāre mai, tiiricarō maniro atere tii nʰnʰjeeya,” mure yu ĩi.

²²Jīcū ʰno peerena añuro cūre majitigura, amori ĩia peorugaⁿ pato wācā, tiiticāña, aperā cūja ca ñañarijere yu wapa tua nemore ĩigu. Ñañarijere tiitigura niicāña.^o

²³Paaga diarique cuti, ñucā to birora diarique cuticōa nii, mu ca biirijere ĩigu, oco wado jinitigura, ʰje oco cāare peeto jiniña.

²⁴Jīcārā ñañarije cūja ca tiirije, cūja ca jāiña beje eparō jʰguerop̄ra majirique niicā, aperāra ñañarije cūja ca tiirique, jiorop̄ bii bau nií. ²⁵Tii wāmere birora, añurije tiirique cāa bau niiro bii ĩnocā; ca añutirije cāa yaiorop̄ra biicōa nii, biitirucu.

6 ¹Ca pade coterā, cūja ʰparāre nucū bʰorique mena ca ĩaparā niima, Um̄reco Pacu wāmere, ñucā cū yee queti mani ca wede majiorijere, ñañaro cūja ca ĩi wede tutitipere biro ĩirā. ²Cristore ca tuo nʰnʰjeerāre ca ʰparā cutirā, cūjare birora Cristore ca tuo nʰnʰjeerā cūja ca niiro macā, cūjare cūja nucū bʰo yerijāaticājato. Bʰaro jañuro añuro cūre cū pade cotejato,

^l 5.18a Dt 25.4; 1Co 10.10. ^m 5.18b Lc 10.7. ⁿ 5.22a 1Ti 4.14; Hch 6.6.

^o 5.22b 1Ti 3.13; 3.2-7; Ef 5.11; Jn 11.10; Ez 33.6, 8; 3.18, 20.

cũ ca pade bojarã Cristore ca t̃uo ñuñjeerã, c̃ũ yaarã, c̃ũ ca mairã, niima. Atere tii doti, wede majio, tiiya.

**Wapa tiirica tiirire
b̃uaro boorique**

³Jĩcũ, ape wãmera mani Wioḡu Jesucristo yee queti añurije, to biri mani ca ñucũ b̃uorije, ca niirore biro méera ca bue majiog̃u, ⁴jĩcũ ca majitigu nii pacag̃u, “O biro ca biig̃u yu nii,” ca iig̃u niimi. Cũa, ca iitipe ñno j̃uorira c̃j̃a ca ameri tutiro tii buiyee, tee j̃uorira ameri ña ḡo ajia, ameri dica wati, ñañarije ñi tuti, “Yee méé ñimi” ñi t̃uo ñucũ b̃uorique ñno maniroḡu tiicã, ⁵ñucã añuri wãme ca t̃uḡoeñatirã, díamacũ maquẽre ca majitirã, ñucũ b̃uo niiriquere wapa taariquere biro ca t̃uḡoeñarãre, c̃j̃a ca ameri tuti yerijãatiro, c̃j̃are tiimi.

⁶To birora bii, ñucũ b̃uo niirique Æm̃ureco Pacu yeere wede majioriquea, wapa taarique peti niiro bii, b̃uari c̃j̃a ca c̃uorije menara ca ñjea niirã ñnora. ⁷Ati yepar̃ure jĩcã wãme ñnoacãra jee doo, mani tiitiw̃u. Ñucã jĩcã wãme ñnora ami waarucu mani tiitirucu. ⁸To biri baarique, juti, c̃uorã, tee menara ca ñjea niicãparã mani nii. ⁹Paio ca apeye c̃utirugarã pea, ca bii buiyeeerijerena bii bui c̃uti, paḡ c̃j̃a ca boo t̃uḡoeñarijerena pade coteri maja nii jeeñacã

yai waama. Ate paio c̃uor̃uga pato wãcãrique ca añutirije bojocare ca ñañarijera, ñeeja manirã, ñañaro bii yairique pee, c̃j̃are tii yaio ñucõcã. ¹⁰Wapa tiirica tiirire^P paio jañuro boo jãa waariquera nii, niipetirije ñañarije tiiriquere ca bii j̃uorije. Jĩcãrã pai jañuro apeye boo jãa waama iirãra, díamacũ t̃uo ñucũ b̃uoriquere camotati, c̃j̃a majuropeera b̃uaror̃ura ñañaro tam̃ocã yai waaura.

Timoteore c̃ũ ca wede majiorique

¹¹M̃u pea Æm̃ureco Pacu yuñ niiri, ate niipetirijere tiiticãña. Díamacũ maquẽre, Æm̃ureco Pacu c̃ũ ca boorore biro bii niiriquere, díamacũ t̃uo ñucũ b̃uoriquere, mairiquere, t̃uḡoeña bayiriquere, to biri añuro yeri c̃uti niirique peere, tii niña. ¹²Díamacũ t̃uo ñucũ b̃uoriquere to birora t̃uḡoeña tutuacõa niña. Caticõa niiriquere m̃u yeera ca niiro tiiya. Tee maquẽre iig̃u, Æm̃ureco Pacu m̃ure j̃uoupi. Teere iig̃ura, paḡ bojoca c̃j̃a ca t̃uo cojoror̃u díamacũ m̃u ca t̃uo ñucũ b̃uorijere m̃u wedew̃u. ¹³To biri mec̃ura Æm̃ureco Pacu, niipetirijere ca catiro ca tiig̃u, ñucã Jesucristo, Puncio Pilatore, díamacũ ca iiricu c̃ũ ca ña cojoro, o biro m̃ure yu tii doti: ¹⁴M̃ure yu ca dotirijere yu ca iirore biro tiiya. Añuro niirique c̃uti, tuti bojoca catio eco, biiricaro maniro bii

^P 6.10 Dinero.

niiña. Mani Wiogũ Jesucristo cã ca doori rãmũpũ to biro bii yerijãaña. ¹⁵Cã ca cõorica cuu ca earo, atere to biro tiirucumi Æmureco Pacũ. Cãa jĩcũra niimi añuro ca biigũ niipetiropũ Ca Doti Niigũ, uparã Æpũ, to biri wiorã Wiogũ, ca niigũ. ¹⁶Cã jĩcũra niimi, ca bii yaitigũ, ca boerije jĩcũ ñno peera cãja ca ea majitirijepũre ca niigũ. Jĩcũ peera cãre ïatiupa. Ñucã ïaricũ ñno méé niimi. Ñi ñucã bũorique, cã ca doti tutuarije, cã yee to birora ca niicõa niirije to nijato. To biro to biijato.

¹⁷Ati yepare ca apeye pairãre: —“O biro ca biirã jãa nii. Dije ñno manire dũjati,” ïi tũgoeñaticãña —cũjare ïiña.

Paio apeye cãti niiriquea mani ca tũgoeña yuepe ñno méé nii. To biro biitirãra, Æmureco Pacũ añuro mani ca niipere ïigũ, niipetirije paio manire ca tiicojogũ peere, cãja tũgoeña yue nijato. ¹⁸Añurijere cũjare tii dotiya. Añurije tiirique mena

pee ca apeye pairã nii, cãja ca cũorijere ca tiicojoparã, ameri dica woo ca tiirã, cãja nijato. ¹⁹O biro tiirã, jiropũ cãja ca cũope ca nii yue majuropeerijere ca cũorã cãja ca niiro ca tiirijere cũo, ñucã to birora caticõa niiriquere bũa ea, biirucuma.

**Pablo Timoteore cã ca
tii doti tũjarique**

²⁰Timoteo, mure tii dotiriquere añuro ïa ñnũjee, mũ tii ñnũa waawa. Ati yepa maquẽre wederique, Æmureco Pacũ cã ca boorore biro añuro nii ñnũa waa majiña maniro ca tiirije majirique ca bii ditorijere, cãja ca majirije mena cãja ca ïi camotarijere, tũoticãña. ²¹Jĩcãrã tee majirique peere tũo ñnũjeema ïirã, díámacũ tũo ñucã bũoriquere camotaticãupa.

Wiogũ cã yee añurijere mũja niipetirãre paio cã tiicojojato. To biro to biijato. Pablo